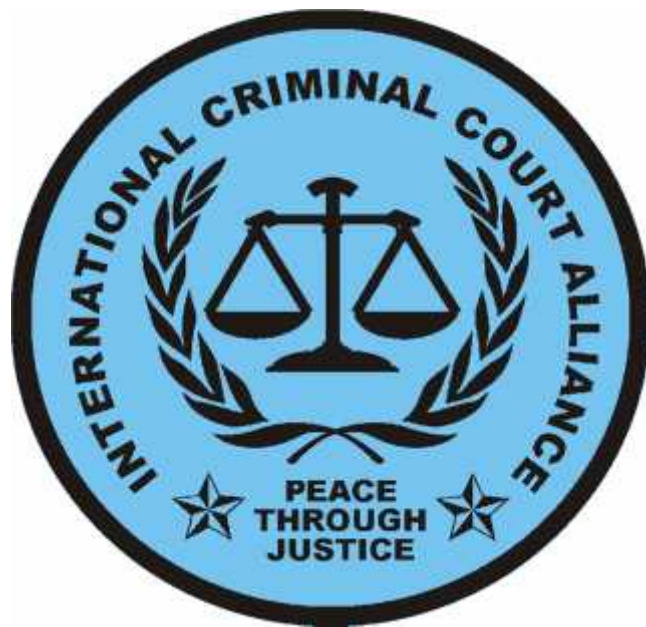

MODUL

**BAHASA BELANDA UNTUK STUDI HUKUM
(RECHT)**

**Dilarang Keras Mengcopy dan mengutip / menyalin isi
dari Modul ini tanpa seizin dari Penulis.**

**DISUSUN OLEH :
SRI HARDINI, SS, MS**

KATA PENGANTAR

Modul Bahasa Belanda untuk Studi Hukum ini disusun untuk memenuhi kebutuhan akan perlunya Modul Bahasa Belanda sebagai Bahasa Sumber ilmu pengetahuan seperti Ilmu Hukum.

Diharapkan Modul ini dapat membantu mahasiswa untuk memahami dan menerjemahkan teks bahasa Belanda khususnya Istilah-istilah Hukum.

Modul ini penyusunan yang ke 1, (pertama) pengganti Diktat yang telah dikeluarkan dan digunakan bagi mahasiswa sebagai bahan pelajaran Bahasa Belanda. Modul ini Penyusun revisi kembali sesuai dengan kebutuhan bagi mahasiswa dalam pembelajaran bahasa Belanda, dan juga sebagai buku pegangan mahasiswa dalam mengikuti aktivitas pembelajaran bahasa Belanda.

Modul Bahasa Belanda Untuk Studi Hukum disusun berdasarkan pertimbangan-pertimbangan diatas. Penyusunan Modul ini dilandasi prinsip-prinsip pengajaran sebagai berikut :

1. Hanya memperhatikan kemahiran yang khusus untuk membaca.
2. Mengutamakan keaktifan mahasiswa.
3. Memberi semangat kepada mahasiswa untuk belajar dan berdiskusi dalam kelompok/grup.
4. Perkembangan kemampuan pola kata dan kalimat.
5. Teks- teks asli yang diberikan pada setiap pelajaran.
6. Memberikan hapalan kata – kata dan kalimat, khususnya istilah-istilah bahasa belanda dalam hukum.
7. Latihan menerjemahkan kata dan pola kalimat dengan menggunakan kamus/ cara penggunaan kamus.

Akhir kata Penyusun mengucapkan terima kasih dan sangat menghargai apabila ada saran dan kritik dari para pembaca untuk dapat mengembangkan lanjutan Modul ini kedepan.

Medan, Februari 2016
Penyusun,

Sri Hardini, SS, MS

DAFTAR ISI

KATA PENGANTAR	i
DAFTAR ISI	ii
LES 1 KENNISMAKING	1
1.1 Alfabeet.....	1
1.2 Persoonlijke Voornaamwoord (Personal Pronouns).....	2
1.3 Onvoltooid tegenwoordige tijd(o.t.t) atau bentuk Present Tense dalam kata kerja tidak teratur(irregular) atau sterkewerkwoorden...	2
1.4 Lijden voorwerp (objective case/object)	3
1.5 Bezittelijk voornaam woord (possesive determinese)	3
1.6 Wederkerend Naamwoord (Reflexive Pronouns).....	4
1.7 Lembaran Kerja	5
1.8 Terjemahan / Vertalingen	5
LES 2.....	6
2.1 Mendengar / Afluisteren	6
2.2 Lembaran Kerja	8
2.3 Groeten	9
2.4 Naam van de dagen.....	9
2.5 Naam van de maanden	9
2.6 Officiële feest dagen.....	9
2.7 Tijd - Waktu	10
2.8 Oefening/ Gesprek	11
LES 3.....	12
3.1 Pemahaman Teks Eksposisi Analitis/Analyse Expositie Tekst Bestudering	12
3.2 Lembaran Kerja	15
3.3 ZIN – Kalimat.....	16
3.4 Kata benda yang memakai kata sandang “ de”	18
LES 4.....	21
4.1. Pemahaman Teks Eksposisi Analitis/Analyse Expositie Tekst Bestudering	21
4.2. Telwoord, Breuk, Een Heden, De klok.....	24
4.2.1 Telwoord – Bilangan	24
4.2.2 Rangtelwoord - Tingkatan Bilangan.....	25
4.2.3 Breuk - Pecahan.....	26
4.2.4 Een Heden - Golongan Satuan	26
4.2.5 De klok	27

LES 5.....	28
5.1 Pemahaman Teks Eksposisi Analitis / Analyse Expositie Tekst Bestudering.....	28
5.2 Lembaran Kerja	29
5.3 Lembaran Kerja	30
5.4 Werk Woord	30
LES 6.....	35
6.1 Mendengar / Afluisteren	35
6.2 Lembaran Kerja	36
LES 7.....	39
7.1. Mendengar / Afluisteren	39
7.2 Lembaran Kerja	40
BOEKLIJST	44

LES 1 KENNISMAKING

1.1. Alfabeet

Suara	Suara	Suara
a - aa	j - yee	s - es
b - bee	k - kaa	t - tee
c - see	l - el	u - uu
d - dee	m - em	v - vee
e - ee	n - en	w - wee
f - ef	o - oo	x - iks
g - gee (khee)	p - pee	y - ey
h - haa	q - kuu	z - zet
i - i	r - er	

Dalam Bahasa Belanda terdiri dari 26 huruf, yaitu 5 (lima) huruf hidup, **a,e,i,o dan u** disebut **klinkers** dan 21 (dua puluh satu) huruf mati (konsonant) disebut **medeklinkers**.

Dibawah ini ada beberapa cara pengucapan dari berbagai-bagai suara yang harus dipelajari dan dihapal dengan benar.

Tanda - tanda suara	Bahasa Indonesia	Bahasa Belanda
1.Suara (a)	Sahabat	Bal
2.Suara (aa)	-	maar
3.Suara (e)	Pendek	geld
4.Suara (e) lemah	Seneng	water
5.Suara (ee) panjang	-	veel
6.Suara (i) lemah	-	Ik
7.Suara (ie) biasa - i	Sini	hier
8.Suara (o) biasa	Kotor	dom
9.Suara (oo) panjang	-	voor
10.Suara (oe) - u	Buku	goed
11.Suara (u) - i		gulden
12.Suara (uu)	-	uur
13.Suara (ij) - ey	-	Hij
14. Suara (ei)	mei	mei
15. Suara (au) - ow	-	blauw
16. Suara (ou) - ow	-	oud
17. Suara (ui) - ey	-	huis
18. Suara (eu) - ee	-	deur
19. Suara (ch) - kh	-	kuchen
20.Suara (ch) - sy	-	chauffeur

1.2. Persoonlijke Voornaamwoord (Personal Pronouns)

Onderwerp (subject)	Lijden voorwerp (objective case) Kt.ganti menyata Kan pernyataan	Bezittelijk voornaamwoord (possesive determiners) kt.ganti menyatakan kepunyaan	Wederkerend naamwoord (reflexive pronouns) kt.ganti menyatakan diri
ik	mij / me	mijn, m'n	mij / me
Jij / je	jij / je, jouw	je, jouw	je
U	U	Uw	U
Hij	hem, m	zijn, z'n	ich
Zij/ze	haar, a'r	haar, a'r	zich
Het	Het	het	zich
Wij/we	onze/ons	onze/ons	ons
Jullie	jullie/je	Jullie	je
Zij/ze	Hen	Hun	zich

1.3 Onvoltooid tegenwoordige tijd(o.t.t) atau bentuk Present Tense dalam kata kerja tidak teratur(irregular) atau sterkewerkwoorden.

Modal >

OW + PV + ADV

A. Zijn

1. Ik beneen advocaat	1. Iama lawyer
2. Jij/je bent een aanklager(penggugat)	2. You are a plaintiff
3. U bent (is) een raadsheer (hakim agung)	3. You are high judge
4. Hij is een politiechef (kepala polisi)	4. He is a chief police
5. Zij/ze is een verdachte(tertuduh)	5. She is a suspected
6. Wij / we zijn ambtenaren(pegawai negeri)	6. We are government employee
7. Jullie zijn juristen(ahli hukum)	7. You are law expert
8. Zij / ze zijn rechter commisaris (hakim Petugas khusus)	8. They are special official judge

To be

B. Modal >

OW + PV + ADV.

Hebben

1. Ik heb een boek woorden	1. I have a law book/dictionary
2. Jij / je hebt een boek woorden	2. You have a law book/ dictionary
3. U hebt (heeft) een boek.woorden	3. You have a law book /dictionary
4. Hij heeft een boek. woorden	4. He has a law book /dictionary
5. Zij / ze heeft een boek. woorden	5. She has a law book./ dictionary
6. Wij / we hebben een boek woorden	6. We have a law book / dictionary

To have

7. Jullie hebben een boek woorden
 8. Zij / ze hebben een boek woorden.

7. You have a law book./ dictionary
 8. They have a law book/ dictionary.

Keterangan :

OW- Onderwerp (subject)
 PV – Persoon vorm (verb)
 A – Adverbia (adverb)

1.4 Lijden voorwerp (objective case/object), kata ganti menyatakan pernyataan.

Modal >

OW + PV+ LIJDEN VOORWERP

1. De man roept mij / me	>orangitu panggil saya.
2. De man roept jij / je .	> orang itu panggil kau
3. De man roept U .	> orang itu panggil anda.
4. De man roept hem .	> orang itu panggil dia (laki-laki)
5. De man roept haar .	> orang itu panggil dia (pr).
6. De man roept ons .	> orang itu panggil kita.
7. De man roept Jullie/ je .	>orang itu panggil kamu (jamak)
8. De man roep hen .	>orang itu panggil mereka.

1.5 Bezittelijk voornaam woord (possesive determinese)

Kata ganti menyatakan kepemilikan (milik).

Modal >

B.V. + ADV + PV + ADV

1. Mijn huis is groot	> rumah saya besar
2. Je huis is groot.	> rumah kamu besar
3. Uw huis is groot	> rumah anda besar
4. Zijn huis is groot	> rumah dia (lk) besar
5. Haar huis is groot	> rumah dia (pr) besar
6. Ons huis is groot.	> rumah kita besar.
7. Jullie huis is groot.	> rumah kamu besar.
8. Hun huis is groot.	> rumah mereka besar.
9. Onze huis is groot.	> rumah kami besar.

Keterangan :

Ons - kt. Benda (het)
 Onze – kt. benda (de)
 Onze – kt. Benda (de) jamak.
 Onderwerp – subject
 Lijden voorwerp – object

1.6 Wederkerend Naamwoord (Reflexive Pronouns)

Kata ganti pernyataan diri (Self).

A. (S) OW + PV + W W + ADV + PV.1.

1. Ik span mij in leren.	> saya paksakan diri belajar.
2. Jij / je spant je in leren	> kau paksakan diri belajar
3. U spant U in leren.	> Anda paksakan diri belajar.
4. Hij spant zich in leren.	> dia (lk) paksakan diri belajar.
5. Zij / ze spant zich in leren.	> dia(pr) paksakan diri belajar.
6. Wij /we spannen ons in leren.	> kita paksakan diri belajar
7. Jullie spannen je in leren.	> kamu (jamak) paksakan diri belajar
8. Zij / ze spannen zich in leren.	> mereka paksakan diri belajar.

B. (S) OW + PV + W.W.

1. Ik herinner mij	> saya ingat
2. Jij/ je herinner je	> kau ingat
3. U herinnert U .	> kamu ingat
4. Hij herinnert zich .	> dia (lk) ingat
5. Zij / ze herinnert zich .	>dia (pr) ingat
6. Wij / we herinneren je .	>kamu ingat.
7. Jullie herinneren je .	>kamu ingat.
8. Zij / ze herinneren zich .	>mereka ingat.

Woorden - Daftar Kata	Woorden - Daftar Kata
Wie – siapa	dame – nyonya, ibu
Wat – apa	mijnheer – tuan
Waar – dimana	meneer – tuan
Waarom – kenapa	mevrouw – nyonya
Wanneer – kapan, bila	juffrouw – nona
Hoe – bagaimana	zon – anak laki-laki
Hoeveel – berapa	dochter – anak perempuan
Warheen – kemana	aanwezig, voorhanden - hadir
In - didalam	presentielijst – daftar hadir
Mogelijk – mungkin	oprecht, recht - benar
Mogen – boleh	mislukt , missen - salah
Kunnen – dapat	vader - ayah
Op – diatas	moeder – ibu
Boven – lebih diatas lagi	grootvader – kakek
Achter – dibelakang	grootmoeder – nenek
Onder – dibawah	kleinkind – cucu
Welk – yang mana	nakomelingen, nageslacht - anak cucu

1.7 Lembaran Kerja Latihan / Oefening

A. Isilah bentuk yang tepat dari kata kerja “ **zijn** ” dalam kalimat – kalimat dibawah ini
:

1. In Duitsland onlangs een noodwet aangenomen.
2. Eenzame opsluitingmogelijk voor dertig dagen
3. Volgens Amnestyhet afranselen van gevangenen een wrede.
4. Ervijf vertrouwensartsen ingeschakeld op verzoek van de advocaat van de drie terroristen.
5. Zedelijke normen, dat regels bepaald door het geweten.

B. Isilah bentuk yang tepat dari kata kerja “ **hebben** “ dalam kalimat – kalimat dibawah ini
:

1. De officieren van justitie veel meer contact met de verdachte
2. Amnesty Inter national het regime in Pakistan dringend opgeroepen.
3. Dat burges rechtop informatie.
4. In de voorgaande uiteenzettingenwe het recht leren kennen.
5. Zijook geen invloed bij het bepalen van de strafmaat.

1.8 Terjemahan / Vertalingen

Terjemahkan kalimat – kalimat dibawah.

1. Het subjectief recht is de bevoegdheid aan iemand gegeven.
.....
2. Belangrijk is het “ individuele klachtrecht”
.....
3. Hij heeft slechts het dossier om gegevens uit te krijgen.
.....
4. Amnesty heeft een raport gepubliceerd over de situatie van de politieke gevangenen in Pakistan.
.....
.....
5. Dat is opgesteld door een missie van Amnesty – medewerkers.
.....

LES 2

2.1 Mendengar / Afluisteren

Tujuan : Memahami makna dalam kalimat sederhana dan mengungkapkan makna dalam kalimat –kalimat dalam konteks kalimat yang berhubungan dengan satu frase dengan frase yang lain.

DE EERSTE PLANTER OP SUMATRA

Tugas a : Mendengarkan dan membaca

Dengarkan teks berikut ini. Anda akan mendengar teks ini dua kali. Cobalah untuk ikut membaca.

1. De agrarische wet van 1870 maakte een einde aan het Cultuurstelsel.
2. Ditleidde tot particuliere investeringen uit Nederland en de groei van grote landbouwondernemingen.
3. De eerste Nederlandse ondernemer in Deli heette J.Nienhuys
4. Hij geldt als grondlegger van de wereldberoemde tabaksteelt.
5. De mythe luidt dat hij het oerwoud veranderde in tabakstuinen, maar dat is onzin.
6. Reed **in 1823** werdgeschrevendathandel en landbouw bloeiden in dit gebied.
7. Uitvoerproducten waren : peper, was, rotan, peulvruchten, *gambir*, tabak en rijst.
8. Invoerproducten waren in 1823; zout, opium, lijnwaden, ijzerwaren, gereedschap, enz
9. Na 1830 raakte de oostkust van Sumatra in verval.
10. Bij de komst van Nienhuys in 1863 had de Sultan van Deli slechts een jaarinkomen van 1000 dollar.
11. Maar het gebied was niet alleen oerwoud : er was al landbouw en er waren politieke gemeenschappen.

Perbendaharaan Kata / Woorden

Al	– sudah
Bij de komst van nienhuys	– pada saat Nienhuys datang
Bloeiden	– berkembang
Dat	– bahwa; hal itu
De agrarische wet	– undang-undang agraria
De eerste ondernemer	– pengusaha perkebunan pertama
De eerste planter	– pengusaha perkebunan pertama
De groei (van)	– bertambah banyaknya, pertumbuhan
De mythe	– mitos
De oostkust	– pantai timur
Een jaarinkomen	– penghasilan tahunan
Enz. = (enzovoort, etcetra)	– dsb.
Geldt als	– dianggap, berlaku

Gereedschap	– perkakas
Grondlegger	– peletak dasar
Grote landbouwondernemingen	– perkebunan besar
Had slechts	– hanya mempunyai
Handel	– perdagangan
Heette	– bernama
Het Cultuurstelsel	– sistem budidaya tanaman (sistem tanam paksa)
Het gebied	– wilayah
Het oerwoud	– hutan belantara
In dit gebied	– diwilayah ini
Investeringsen	– investasi / penanaman modal
Invoerproducten	– produk impor
Landbouw	– pertanian
Leidde tot	– membawa kearah
Lijnwaden	– kain
Luidt	– mengatakan (berbunyi)
Maakte een einde aan	– mengakhiri
Maar	– tetapi
Na 1830	– setelah tahun 1830
Nietalleen	– tidak hanya, bukan saja.
Onzin	– omong kosong, cerita bohong
Peper	– lada
Peulvruchten	– kacang-kacangan
Politieke gemeenschappen	– ikatan politik
Raakte in verval	– mengalami kemunduran
Reeds	– telah, sudah
Rijst	– beras
Tabak	– tembakau
Tabakstuinen	– kebun tembakau
Uit Nederland	– dari Negeri Belanda
Uitvoerproducten	– produk ekspor
Van de tabaksteelt	– dari budidaya tembakau
Veranderde in	– mengubah menjadi
Waren	– adalah (bentuk lampau – jamak)
Was	– adalah(bentuk lampau, tunggal)
Was (nomina)	– palam
Werd geschreven	– telah ditulis
Wereldberoemd	– termasyur diseluruh dunia
Zout	– garam

2.2 Lembaran Kerja :

Terjemahkan kalimat – kalimat dibawah ini

1. De agrarische wet van 1870 maakte een einde aan het cultuurstelsel.

.....
.....

2. Dit leidde tot particuliere investeringen uit Nederland en de groei van grote hij landbouwondernemingen.

.....
.....

3. De eerste Nederlandse ondernemer in Deli heete J. Nienhuys.

.....
.....

4. Hij geldt als grondlegger van de wereldberoemde tabaksteelt.

.....
.....

5. De mythe luidt dat hij het oerwoud veranderde in tabakstuinen, maar dat is onzin.

.....
.....

6. Reeds in 1823 werd geschreven dat handel en landbouw bloeiden in dit gebied.

.....
.....

7. **Uitvoerproducten** waren; peper, was, rotan, peulvruchten, gambir, tabak en rijst.

.....
.....

8. Invoerproducten waren in 1823; zout, opium, lijnwaden, ijzerwaren, gereedschap, enz.

.....
.....

9. Na 1830 raakte de oostkust van Sumatera in verval.

.....
.....

10. Bij de komst van Nienhuys in 1863 had de Sultan van Deli slechts een jaarinkomen van 1000 dollar.

.....
.....

11. Maar het gebied was niet alleen oerwoud : er was al landbouw en er waren politieke gemeenschappen.

.....
.....

.

.....

.

2.3 Groeten

Goede morgen/goeie morgen
Goede middag/dag
Goeie middag / dag
Goeden avond/goeie avond
Goede nacht / goeie nacht
Tot ziens/ tot kijk
Als het U belieft
Goede reis
Smakkelijk eten
Excuseer

Ucapan salam

- selamat pagi
- selamat siang
- selamat sore
- selamat malam
- sampai jumpa lagi
- silahkan
- selamat berjalan-jalan
-selamat makan
- permisi

2.4 Naam van de dagen

Zondag
Maandag
Dinsdag
Woensdag
Donderdag
Vrijdag
Zaterdag

Nama - nama hari

– Minggu
– Senin
– Selasa
– Rabu
– Kamis
– Jum'at
– Sabtu

2.5 Naam van de maanden

Januari – (yanuu-aa-ri)
Februari (fee-bruu-aa-ri)
Maart
April
Mei
Juni (yuu-ni)
Augustus (ow-gustus)
September
October
November
December

Nama - nama bulan

– Januari
– Februari
- Maret
– April
– Mei
– Juni
– Agustus
– September
– Oktober
– Nopember
– Desember

2.6 Officiële feest dagen - Hari libur resmi

Congratulation Vragen - mohon
De gelukwensen over brengen/ - menyampaikan ucapan selamat
Feliciteren/ good luck - mengucapkan selamat
Gelukkig feest dag – selamat hari raya / lebaran
Gelukkig nieuw jaarsdag – selamat tahun baru
Tweede kerst dag – hari natal kedua

2.7 Tijd - Waktu

' s avonds	- sore hari
' s nachts	- malam hari
's ochtends	- pagi hari
De dag	- siang hari
De volgende dag	- hari yang akan datang / berikutnya
Deze maand	- bulan ini
Deze nacht	- malam ini
Deze zondag / week	- minggu ini
Eergisteren	- kemarin dulu
Gisteren	- kemarin
Gisteren	- kemarin
Heiligent feest	- hari suci
Midder nacht	- tengah malam
Morgen vroeg	- besok pagi
Morgen	- besok pagi
Morgen	-besok
Naam dag	- nama hari
Nu	- sekarang
Onlangs	- tempo hari
Over dag	- selama hari itu
Over drie dagen	- dalam tiga hari ini
Over morgen	- lusa
Over twee weken	- dalam dua minggu ni
School vakantie	- hari liburan sekolah
Twee dagen geleden	- dua hari yang lalu
Twee nachten geleden	- dua malam yang lalu
Twee seconden	- dua detik
Twee uren	- 2 jam
Vacantie	- liburan
Vacantie dag	- hari libur
Van avond	- sore ini, nanti malam
Van daag	- hari ini
Van morgen	- pagi ini, tadi pagi
Vandaag	- hari ini
Vasten maand	- bulan puasa
Verjaar dag	- hari kelahiran
Verleden jaar	- tahun yang lalu
Verleden maand	- bulan yang lalu
Vij minuten	- lima menit yang lalu
Volgende maand	- bulan yang akan datang
Vorgie maand	- bulan lalu
Vorige	- dahulu
Vrije dag	- hari libur

Week	– minggu
Week dag	– hari minggu
Weekeinde	– akhir minggu
Werk dag	– hari kerja
Zoeven	– tadi

2.8 Oefening/ Gesprek

- Mag ik mij voorstellen jegens U ? – Bolehkah saya memperkenalkan diri saya pada anda ?
 Ja, U mag U voorstellen jegens mij. – Ya, anda dapat memperkenalkan diri anda pada saya.
- Hoe heet je/ U ? – Siapa nama anda ?
 Mijn naam is – Nama saya adalah -----
 Ik ben – Saya adalah
- Hoe gaat het met jouw/U ? - – Apa kabar Anda ?
 Ik ben goed. – Saya baik / sehat.
 Ik ben niet goed. – Saya tidak sehat.
- Welke dag is het vandaag ? – Hari apakah hari ini ?
 Het is vrijdag. – Hari ini hari jum'at.
- Wat is de datum vandaag ? – Tanggal berapakah hari ini ?
 De datum vandaag is 2 october 2011. – Hari ini tanggal 2 Oktober 2011.
 Het is 2 October 2011.
- Welke maand is het ? – Bulan apakah bulan ini ?
 Het is Maart – Bulan ini bulan Maret.
- Hoe laat is het nu ? – Pukul berapa sekarang ?
 Het is 8 uur. – Pukul 8.
- Waar kom je van daan ? – Kamu datang dari mana ?
 Ik kom van Bandung. – Saya datang dari Bandung.
- Waar ga je naar toe ? – Kamu hendak kemana ?
 Ik ga naar Bali. – Saya pergi ke Bali.
- Waar wonen jullie ? – Dimana kamu tinggal ?
 Ik woon in Surabaya. – Saya tinggal di Surabaya.
- Wat doe je nu ? – Apa pekerjaan anda sekarang ?
 Ik ben student – Saya mahasiswa.
- Wat is Uw adres ? – Dimana alamat anda ?
 Mijn adres is Alamat saya adalah
- Heb je begrepen ? – Mengertikah anda, pahamkah anda ?
 Ja, ik heb begrepen. – Ya, saya sudah mengerti.
 Nee, ik heb niet begrepen – saya belum mengerti.
 Nee, ik heb het nog niet begrepen – Saya belum mengerti.
- Wat doet het er toe , wat is er tegen ? – Apa salahnya ?

LES 3

3.1. Pemahaman Teks Eksposisi Analitis/Analyse Expositie Tekst Bestudering

Tujuan Eksposisi Analitis (Analyse Expositie) adalah untuk meyakinkan pembaca atas sesuatu atau menjelaskan sesuatu kepada pembaca, misalnya memberikan informasi, menjelaskan topik atau memberikan definisi atas teks atau kata.

DE MENSEN VAN HET RECHT

- 1 De gebouwen van de zestig kantongerechten, negentien arrondissementenrechtbanken en vijf gerechtshoven van Nederland zien er allemaal somber en koud uit. De meeste zijn gebouwd na 1850. Lange kale gangen, zalen met hoge plafonds, grote zware stoelen voor
- 5 rechters en harde houten banken voor verdachten en getuigen. Het departement van Justitie probeert deze situatie te veranderen en er zijn al sommige rechtbanken en kantongerechten verbouwd en in een modernere staat gebracht. Maar veel rechters en
- 10 Officieren van Justitie, vooral de ouderen onder hen, zijn niet erg gelukkig met deze vernieuwingen. Zij verzetten zich bijvoorbeeld tegen een gescheiden opstelling van de tafels van Rechtbank en Openbaar Ministerie. Het departement probeert door te
- 15 voeren, dat de tafels van de rechters en de Officier van Justitie van elkaar worden losgemaakt om voor de verdachte de indruk te vermijden dat ze onder één hoedje spelen. In sommige
- 20 rechtszalen is net verdachtenhokje verdwenen. De verdachte hoeft dan niet meer te staan tijdens het verhoor, dat op deze manier meer gaat lijken op een gesprek dan op een ondervraging. Er zijn nog leden van de rechterlijke macht en zelfs advocaten die zich hiertegen verzetten, maar de meesten vinden het toch een grote verbetering.

Naar: Jac. van Veen, De rechten van de mens, de mensen van het recht. Opstellen over de praktijk van de Nederlandse rechtspraak. Amsterdam 1971

Keterangan-keterangan

1	het gebouw
susunan pengadilan di Negeri Belanda sebagai berikut :
de Hoge Raad
(het hoogste rechtscollege)
(5) Gerechtshoven
(19) Arrondissements-
rechtbanken
(60) kantongerechten
(laagste rechtscollege) | = | gedung

Mahkamah Agung

Pengadilan Tinggi
Pengadilan Negeri

Pengadilan Tunggal |
| | eruitzien
somber
koud : <i>di sini dipakai secara khiasan</i>
kaal
de zaal
het plafond | = | rupanya
suram

gundul
ruangan
langit |
| 5 | de verdachte
de getuige
het Departement van Justitie
verbouwen (<i>di sini :</i>)
de staat = de toestand
de Officier van Justitie
gelukkig zijn met = tevreden
zijn met | = | terdakwa, tersangka
saksi
Kementerian Kehakiman
merombak
keadaan
jaksa
puas dengan |
| 10 | de vernieuwing
zich verzetten tegen
scheiden (<i>di sini :</i>)
de opstelling
het Openbaar Ministerie
doorvoeren
elkaar
losmaken
de indruk | = | pembaharuan
menentang
memisahkan
penyusun
Penuntut Umum
melaksanakan
satu dari yang lain
melepaskan
kesan |
| 15 | vermijden
onder één hoedje spelen
(<i>ungkapan</i>)
het verdachtenhokje | = | mencegah
bersekongkol

tempat terdakwa (tempat terpi- |

		sah dimana terdakwa berdiri selama sidang pengadilan berlangsung)
niet hoeven	=	tidak usah
het verhoor = de ondervraging	=	pemeriksaan
lijken op	=	mirip
het gesprek	=	percakapan
20 de rechterlijke macht = de rechters	=	para hakim/kekuasaan kehakiman
vinden (<i>di sini</i> :)	=	merasa

A. Tugas global :

Tulislah dalam sebanyak-banyaknya 10 kata mengenai isi karangan ini.

B. Pertanyaan "analitis"

1. Pengarang berpendapat bahwa gedung-gedung pengadilan di Negeri Belanda kelihatan "somber en koud" (garis 3) Bagaimana ia menjelaskan pendapat ini ?
2. Bagaimana usaha Departemen Kehakiman untuk mengatasi keadaan ini? (lihat pertanyaan 1)
3. a) Siapa yang menentang tindakan Departemen Kehakiman itu ?
b) Pembaharuan mana misalnya yang ditentang ?
c) Apa alasan Departemen Kehakiman untuk melaksanakan perubahan itu ?
4. a) Sebutkan pembaharuan lain yang dimaksudkan dalam karangan ini.
b) Apa keuntungan pembaharuan tsb. bagi terdakwa ?
c) Apa akibatnya bagi pemeriksaan terhadap terdakwa ?
5. Juga untuk pembaharuan terakhir ada penentangan, "zelfs" dari pembela-pembela.
Jelaskan mengapa dipergunakan kata "zelfs".

3.2. Lembaran Kerja

Terjemahkan Teks dibawah ini.

- 1 De gebouwen van de zestig kantongerechten, negentien arron-dissemenstsrechtbanken
.....
.....
- 2 en vijf gerechtshoven van Nederland zien er allemaal somber en koud uit.
.....
.....
- 3 De meeste zijn gebouwd na 1850. Lange kale gangen, zalen met hoge plafonds, grote
zware stoelen
.....
.....
- 4 voor rechters en harde houten banken voor verdachten en getuigen.
.....
.....
- 5 Het departement van Justitie probeert deze situatie te veranderen en er zijn
.....
- 6 al sommige rechtbanken en kantongerechten verbouwd en in een modernere staat
.....
.....
- 7 gebracht. Maar veel rechters en Officieren van Justitie,
.....
.....
8. vooral de ouderen onder hen, zijn niet erg gelukkig met deze vernieuwingen.
.....
9. Zij verzetten zich bijvoorbeeld tegen een gescheiden opstelling
.....
10. van de tafels van Rechtbank en Openbaar Ministerie.
.....
11. Het departement probeert door te voeren, dat de tafels van de rechters
.....
.....
12. en de Officier van Justitie van elkaar worden losgemaakt om voor de
.....
13. Verdachte de indruk te vermijden dat ze onder e n hoedje spelen.
.....
14. In sommige rechtszalen is net verdachtenhokje verdwenen.
.....
15. De verdachte hoeft dan niet meer te staan tijdens het verhoor,
.....
16. dat op deze manier meer gaat lijken op een gesprek dan op een ondervraging.
.....

.....
17. Er zijn nog leden van de rechterlijke macht

.....
18. en zelfs advocaten die zich hiertegen verzetten,
.....
.....

19. maar de meesten vinden het toch een grote verbetering.
.....

3.3 ZIN – Kalimat

3.3.1. Mededelende Zin (+)

- Ik zie een auditeur-militair (jaksa militer) (+)
- Hij is een auctor intellectuelis (otak kejahatan) (+)

3.3.2 Ontkennende Zin (-)

- Ik zie een auditeur-militair niet (-)
- Hij is niet een auctor intellectuelis (-)

3.3.3 Vragende Zin (?)

- Zie ik een auditeur-militair (?)
- Is hij een auctor intellectuelis (?)

3.3.4 Susunan Kalimat

A. Onderwerp / subject + gezegde/V.1

Hij arresteert (menahan)

B. Onderwerp+gezegde+lijden voorwerp/object
--

Politie arresteerde dader

Onderwerp+gezegde+bepaling van tijd /adv.of time

Politie morgen

bepaling van plaats/adv.of time
--

naar Medan

D. Bepaling van tijd + gezegde + ow + bepaling van plaats
--

Morgen bewijzen (membuktikan) We in arrondissement-rechtbanken Medan

E. Onderwerp + hulpw w + voorwerp + gezegde
--

De jurist (ahli hukum) moet zijn (z'n) rechten (mengadili)

3.3.5 Vragende Zin (Kalimat Tanya)

A. Kan Je komen ?

h.werk s pv

B. Zullen wij het geld terugzenden ?

Pv s Adv

C. Heb je de kip met een mes gesneden ?

- V3
- D. Snijd je met een mess ?
 PV s object
- E. Waarom snijd je met een mess ?
 Adv. Pv s adv
- F. Wie snijd de kip gisteren ?
 Adv. PV object
- G. Doe je de brief even op de pos ?
 PV S object
- H. Wilt U deze cheque verzilveren ?
 pv s object

3.3.6 Niet, een, geen

Kalimat Negatif dibentuk dengan menempatkan *niet* sesudah *katakerja* atau sesudah *penderitalangsung* bila ada (**object**).

Niet+een disingkat *geen* = tidak (no one)

Niet+iets disingkat *niets* = tidakadasesuatu (nothing)

Niet + iemand *katakerjaniemand* = tidakadaseseorang (no body)

Kita menempatkan *katakerja* atau *katakerjabantu* antara *katatanya* dengan pokok kalimat kecuali tanpa pokok kalimat. Dalam satu *zin* (kalimat) perkataan “bent” buat *jij/je* ditulis pakai ”t “ **dibelakangnya**. Jika buat **pertanyaanhuruf “ t” tidak boleh dituliskan (tidak dipakai)**. Jika perkataan kamu “ U” dalam bentuk pertanyaan huruf “ t “ **tetap dipakai / tidak boleh dihilangkan**.

3.3.7 Lembaran Kerja

Vulinmetdejuistevormvanzijenhebben.

Staal : Ali is in de Gebouw (zijn).

1. Gerechtscollege -----in hier (zijn)
2. We -..... arrondissements rechts banken (hebben)
3. De mensen ----- kantong rechten/laatse rechtscollege (zijn).
4. Van daag, Zij -----in de kantoor advocaat (zijn).
5. Het openbaar ministerie -----twee getuigen (zijn).

3.3.8 Zelfstandig naamwoord (Kata benda)

3.3.9 Kata benda yang terdiri dari satu patah kata atau satu suku kata, untuk menukar dari bentuk **tunggal (Enkelvoud)** menjadibentuk **jamak (meervoud)** **diakhir kata benda tersebut ditambahkan dengan “en”** Tiap-tiap kata benda memakai kata sandang (**lidwoord**) sendiri dan tidak boleh tertukar dengan kata sandang yang lain, didepan kata benda tersebut.

Kata sandang dalam bahasa Belanda ada 2 jenis yaitu “ de” dan “ het’. Katabenda yang memakai kata sandang “ **het”** jikakatabendaitu **bentuk tunggal** danakandirubahmenjadi **kata benda bentuk jamak**, kata sandang nya akan berubah menjadi “ **de”**, didepan kata benda tersebut.

3.4.0Kata benda yang memakai kata sandang “ de”

Staal :

Enkelvoud	Meervoud	Artinya
de stoel > de stoel + en >	de stoelen	kursi
de kast > de kast + en >	de kasten	lemari
de houd > de houd + en >	dehouden	topi

3.4.1 Kata benda yang memakai kata sandang “het”

Enkelvoud	Meervoud	Artinya
het boek > de boek + en >	de boeken	buku
het dier > de dier + en >	de dieren	binatang
het hoofd > de hoofd + en >	de hoofden	kepala

3.4.2 Kata benda (zelfstandig naamwoord, dengan 2 (dua) patah kata atau dua suku kata dankata benda itu ber akhiran dengan huruf **el; em; en; er; je ; kata benda tersebut untuk berubah menjadi jamak atau meervoud, diakhir kata benda tersebut ditambahkan dengan huruf “ s “ .**

Staal :

Enkelvoud	Meervoud	Artinya
de tafel > de tafel + s >	de tafels	meja
de bezem > de bezem + s >	de bezems	sapu
de jongen > de jongen + s >	de jongens	anak laki-laki
dekamer > de kamer + s >	de kamers	kamar
het meisje > de meisje + s >	de meisjes	anak pr.

3.4.3Kata benda yang mempunyai suara pendek dan huruf terakhirnya mempunyai satu medeklinker (huruf mati), yang didahului oleh satu huruf hidup (klinker), sebelum ditambahkan dengan huruf “en”, **huruf mati yang terakhir ditulis dua kali atau double, supaya ucapannya tidak berubah.**

Staal :

Enkelvoud	Meervoud	Artinya
de man > de man+n+en >	de mannen	laki-laki
de zak > de zak + k + en >	de zakken	kantong
de kat > de kat +t + en >	de katten	kucing
het bed > de bed+ d+ en >	de bedden	tempat tidur

3.4.4 Kata benda yang mempunyai suara panjang **aa, ee, oo, dan uu**, dibelakangnya terdapat hanya satu medeklinker, dalam meervoud dapat dihilangkan satu, jadi **satua; satue; satu o; satu dan satu u**; dan kemudian ditambahkan dengan **huruf “en”** . Katabendayangmempunyai **huruf terakhirnya satu huruf mati, dan didepannya terdapat 2 huruf hidup yang berbeda, hanya ditambahkan “ en” diakhir kata benda tersebut.**

Staal :

Enkelvoud	Meervoud	Artinya
het raam > de ram + en >	de ramen	jendela
de straat > de strat + en >	de straten	jalan
het dier > de dier + en >	de dieren	binatang

3.4.5Kata benda yang huruf terakhirnya terdapat 2 huruf mati dan didepannya terdapat **2 huruf hidup yang sama**, tidak boleh dihilangkan, tapi hanya ditambahkan dengan huruf **“en” saja diakhir kata benda tersebut.**

Staal :

Enkelvoud	Meervoud	Artinya
hetpaard>de paard + en >	de paarden	kuda
het beest> de beest + en >	de beesten	kaki binatang
het woord> de woord + en >	de woorden	perkataan

3.4.6Kata benda yang berakhir dengan **huruf “ s “**, didepannyaterdapat **2 huruf hidup yang berbeda atau dua huruf yang sama**, jikadalammeervoud **huruf “s”** berubahmenjadi **z + en**, dan **huruf hidup yang sama dihilangkan satu.**

Staal :

Enkelvoud	Meervoud	Artinya
Het huis > de huiz +en >	de huizen	rumah
Demuis > de muiz +en >	de muizen	tikus
Dedoos > de doz + en >	de dozen	kotak
Deneus>deneuz + en>	deneuzen	hidung
Dewees > de wez + en >	de wezen	anak piatu

3.4.7 Kata benda yang berakhiran dengan huruf “ f “ di depannya terdapat 2 huruf hidup yang sama, dihilangkan satu, atau 2 huruf hidup yang berbeda berakhiran dengan “ f”, f berubah menjadi v + en.

Staal :

Enkelvoud	Meervoud	Artinya
de brief > de brief + en >	de brieven	surat
de dief > de diev + en >	de dieven	maling
deduif > deduiv + en >	de duiven	burung
de neef > de nev + en >	de neven	keponakan
de slaaf > de slav + en >	de slaven	kuli, buruh

3.4.8 Kata benda yang mempunyai suara pendek, dalam enkelvoud, akan berubah menjadi suara panjang dalam meervoud.

Staal :

Enkelvoud	Meervoud	Artinya
het dak > de dak + en >	de daken	atap, genteng
dedag > de dag + en >	de dagen	hari
de gat > de gat + en >	de gaten	lobang

3.4.9 Oefening : Vertalingen

1. Ik heb twee tafels en acht stoelen
2. Heb jij vijf boeken ?
3. de rijke vrouwen hebben mooie hoeden.
4. Wij hebben geld in de zakken.
5. De kleine hutten zijn niet mooi.

LES 4

4.1. Pemahaman Teks Eksposisi Analitis/Analyse Expositie Tekst Bestudering

Tujuan Eksposisi Analitis (Analyse Expositie) adalah untuk meyakinkan pembaca atas sesuatu atau menjelaskan sesuatu kepada pembaca, misalnya memberikan informasi, menjelaskan topik atau memberikan definisi atas teks atau kata.

De eerste plantage

1. Het koloniale bestuur kocht de loyaliteit van de inheemse bestuurders
2. Deze gaven tegen betaling grond aan Europeanen voor langdurig gebruik.
3. Eigenlijk hadden zij die grond niet in bezit.
4. Maar zij waren nu beschermd door het koloniale bestuur,.
5. Nienhuys sloot in 1866 een overeenkomst af voor de duur van 99 jaar.
6. Daarbij misleidde hij zowel de plaatselijke bevolking als het koloniale bestuur.
7. Het was vooral moeilijk om aan arbeiders te komen.
8. De plaatselijke bevolking was klein en wilde niet graag loonarbeid verrichten.
9. In 1864 haalde Nienhuys een aantal hadji's uit Penang.
10. Deze zetten met een voorschot hun discipelen aan het werk.
11. Bij levering van een bepaalde hoeveelheid tabak hoefden ze het voorschot niet terug te betalen.
12. Deze werkwijze werd later de basis voor het koelie contract.

Perbendaharaan Kata / Woorden

Eerste	- pertama
Kocht	- beli
De loyaliteit	- kesetiaan
De inheemse bestuurders	- penguasa bumiputera
Gaven	- memberi
Tegen betaling	- dengan membayar
Grond	- lahan, tanah
Aan Europeanen	- kepada orang Eropa
Voor langdurig gebruik	- untuk penggunaan jangka panjang
Eigenlijk	- sebenarnya, sesungguhnya
In bezit	- memiliki
Nu	- sekarang
Beschermd	- terlindungi
Door het bestuur	- oleh pemerintah
Sloot een overeenkomst af	- membuat perjanjian
Voor de duur van 99 jaar	- untuk jangka waktu 99 tahun
Daarbij	- dengan demikian
Misleidde	- mengelabui, menipu, menyesatkan

Zowelals	- baik.....maupun
De plaatselijke bevolking	- rakyat setempat
Vooral	- terutama
Moeilijk	- sulit
Om aan arbeiders te komen	- untuk memperoleh pekerja
Klein	- kecil, sedikit
Wilde	- mau, ingin
Niet graag	- tidak suka
Loonarbeid verrichten	- melakukan pekerjaan upahan
Haalde	- mengambil
Een aantal hadji's	- sejumlah haji
Uit Penang	- dari Penang
Zetten aan het werk	- mempekerjakan
Met een voorschot	- dengan uang muka
Hun discipelen	- pengikut mereka
Bij levering van	- setelah penyerahan
Een bepaalde hoeveelheid	- jumlah tertentu
Hoefden niet	- tidak usah
Terugbetalen	- membayat kembali
Deze werkwijze	- cara kerja ini
Later	- kemudian

LembaranKerja

Terjemahkankalimat – kalimat dibawahini

1.Het koloniale bestuur kocht de loyaliteit van de inheemse bestuurders.

.....

.....

2. Deze gaven tegen betaling grond aan Europeanen voor langdurig gebruik.

.....

.....

3.Eigenlijk hadden zij die grond niet in bezit.

.....

.....

4. Maar zij waren nu beschermd door het koloniale bestuur,.

.....
.....

5. Nienhuys sloot in 1866 een overeenkomst af voor de duur van 99 jaar.

.....
.....

6. Daarbij misleidde hij zowel de plaatselijke bevolking als het koloniale bestuur.

.....
.....

7. Het was vooral moeilijk om aan arbeiders te komen.

.....
.....

8. De plaatselijke bevolking was klein en wilde niet graag loonarbeid verrichten.

.....
.....

9. In 1864 haalde Nienhuys een aantal hadji's uit Penang.

.....
.....

10. Deze zetten met een voorschot hun discipelen aan het werk.

.....
.....

11. Bij levering van een bepaalde hoeveelheid tabak hoefden ze het voorschot niet terug te betalen.

.....

.....

12. Deze werkwijze werd later de basis voor het koelie contract

.....

4.2. Telwoord, Breuk, Een Heden, De klok

4.2.1 Telwoord – Bilangan

Nummer	Angka
Nul	0
Een	1
Twee	2
Drie	3
Vier	4
Vijf	5
Zes	6
Zeven	7
Acht	8
Negen	9
Tien	10
Elf	11
Twaalf	12
Dertien	13
Viertien	14
Vijftien	15
Zestien	16
Zeventien	17
Achtien –	18
Negentien	19
Twintig	20
Een en twintig	29
Dertig	30
Een en dertig	31
Veertig	40
Vijftig	50
Tachtig	80
Negentig	90
Honderd	100
Honderd een	101
Honderd twintig	120
Honderd een en twintig	121
Honderd acht en tachtig	188

Twee honderd	200
Twee honderd dertien	213
Vier honderd	400
Acht honderd acht en tachtig	888
Duizend	1000
Duizend drie	1003
Duizend drie en dertig	1033
Twee duizend	2000
Vier duizend	4000
Tien duizend	10.000
Vijftien duizend	15.000
Vijf en zeventig duizend	75.000
Honderd duizend	100.000
Twee honderd duizend	200.000
Een milloen	1.000.000
Elf honderd twee en twintig	1122
Dertien honderd zestien	1316
Negentien honderd negen en dertig	1939
Een miljard	1.000.000.000 (satu milyar)
Een en miljard	1.000.000.001 (satu milyar satu)

NB : Plus (+) tambah

Min (-) kurang

Maal (x) kali / perkalian

Gedeel door (:)

4.2.2 Rangtelwoord - Tingkatan Bilangan

Rangtelwoord	Tingkatan Bilangan
Eerste – 1 ste -	Pertama- ke- 1
Tweede – 2 de	Kedua – ke- 2
Derde – 3 de	Ketiga – ke- 3
Vierde – 4 de	Keempat- ke-4
Vijfde – 5 de	Kelima – ke- 5
Zesde – 6 de	Keenam – ke- 6
Zevende – 7 de	Ketujuh – ke-7
Achste – 8 ste	Kedelapan – ke- 8
Negende – 9 de	Kesembilan – ke-9
Tiende – 10 de	Kesepuluh – ke-10
Elfde - 11 de	Kesebelas – ke- 11
Twaalfde – 12 de	Keduabelas – ke-12
Negentiende – 19 de	Kesembilan belas – ke-19
Twintigste – 20 ste	Kedua puluh – ke-20

Een en twintigste – 21 ste	Kedua puluh satu – ke-21
Zes en twintigste – 26 ste	Kedua puluh enam – ke-26
Zeven en dertigste- 37 ste	Ketiga puluh tujuh – ke-37
Drie en tachtigste -83 ste	Kedelapan puluh tiga – ke-83
Honderdste -100 ste	Keseratus – ke-100
Duizendste-1.000 ste	Keseribu –ke-1000
Millioenste -1.000.000 ste	Kesejuta –ke-1000.000.
Een en millioenste -1000.001ste	Kesejuta satu – ke-1000.001.
Twée en twintig en milloenste-1.000.022 ste	Kesejuta dua puluh dua- ke.1000.022.

4.2.3 Breuk - Pecahan

Breuk (telwoordenrangtelwoord)	Pecahan
Een derde	1 / 3
Drie vierde	$\frac{3}{4}$
Zeven achste	7/8
Elf zestiende	11/16
Vijf achste	5/8
Een half	$\frac{1}{2}$
Een vierde/een kwart	$\frac{1}{4}$
Drie vierde / drie kwart	$\frac{3}{4}$
Een paar	sepasang
Een dozijn	satu lusin
Eens/ een maal	Sekali
Twée maal	dua kali
Drie maal	tiga kali
Vier maal	empat kali
Vijf maal	lima kali

4.2.4 Een Heden - Golongan Satuan

Een heden	Golongan Satuan
Cent	F 0.01
Stuive	F 0,05
Dubbeltje	F 0,10
Kwartje	F 0,25
Gulden	F 1,00
Rijks daalder	F 2,50
Vijf gulden	F 5.00
Tientje	F 10.00
Honderd gulden	F 100.00
Duizend gulden	F 1.000.00

NB;

Mata uang – Gulden
(Bld) Belanda.

F atau fl = florin

4.2.5 De klok

De klok	Jam (waktu)
Hoe laat is het ?	Jam berapa ?
Het is een uur.	Jam satu (01.00)
Het is twee uur.	Jam dua (02.00)
Het is drie uur.	Jam tiga (03.00)
Het is vier uur.	Jam empat (04.00)
Het is vijf uur.	Jam lima (05.00)
Het is zes uur.	Jam enam (06.00)
Het is zeven uur.	Jam tujuh (07.00)
Het is acht uur.	Jam delapan (08.00)
Het is negen uur.	Jam sembilan (09.00)
Het is tien uur.	Jam sepuluh (10.00)
Het is elf uur.	Jam sebelas (11.00)
Het is twaalf uur.	Jam dua belas (12.00)
Het is kwart voor twee.	Jam 2 kurang seperempat(01.45)
Het is kwart over twee.	Jam 2 lewat seperempat (02.15)
Het is tien minuten voor drie.	Jam 3 kurang 10 menit (02.50)
Het is elf minuten over zes.	Jam 6 lewat 11 menit (06.11)
Het is een minuut over negen.	Jam 9 lewat 1 menit (09.01)
Het is een minuut voor elf.	Jam 11 kurang 1 menit (10.59)
Het is vijf minuten voor half 4.	Jam setengah 4 kurang 5 menit (15.25)
Jam setengah sepuluh lewat 13 menit (09.43)	

LES 5

5.1 Pemahaman Teks Eksposisi Analitis / Analyse Expositie Tekst Bestudering

Tujuan Eksposisi Analitis (Analyse Expositie) adalah untuk meyakinkan pembaca atas sesuatu atau menjelaskan sesuatu kepada pembaca, misalnya, memberikan informasi, menjelaskan topik atau memberikan definisi atas teks atau kata.

Euthanasie

1. InZwitserland is een referendum gehouden en aangenomen over de toelaatbaarheid vanActieve euthanasie. Volgens de kiezers moet er een wet komen, die bepaalt, dat een arts in bepaalde gevallen het leven van een patient kan beeindigen. Namelijk wanner het
5. gaat om eenongeneeslijke ziekte, die pijnlijk is en wanneer de patient zeker zal sterven.
Daar moeten dan twee artsen samen over beslissen. De patient Moet het verzoek om te mogen sterven schriftelijk hebben gedaan.
10. In Zwitserland is het mogelijk, dat de inwoners via een referendum Een dergelijke wet afdwingen.
Binnenkort zal in Zwitserland dus actieve euthanasie mogelijk zijn.

NRC – Handelsblad, 26 September 1977

2. Tiga hal mana yang memungkinkan seorang pasien mengajukan permintaan agar dilakukan euthanasie terhadap dirinya ?
3. Sebutkan dua syarat lain yang harus dipenuhi ?
4. Sebutkan paling sedikit 2 alasan mengapa permintaan pasien harus dibuat secara tertulis ?
5. Sebutkan paling sedikit 1 kelemahan dari referendum ?
6. Sekiranya Undang – undang Dasar Indonesia mengenal referendum mungkinkah suatu referendum mengenai euthanasie aktif akan dapat diterima ?
7. Jelaskan jawaban saudara !

5.3 Lembaran Kerja

Terjemahkan Teks dibawah ini

1. In Zwitserland is een referendum gehouden en aangenomen

.....

2. over de toelaatbaarheid van Actieve euthanasie.

.....

3. Volgens de kiezers moet er een wet komen,

.....

3. die bepaalt, dat een arts in bepaalde gevallen

.....

5. het leven van een patient kan beeindigen.

.....

6. Namelijk wanneer het gaat om een ongeneeslijke ziekte,

7. die pijnlijk is en wanneer de patient zeker zal sterven.

.....

8. Daar moeten dan twee artsen samen over beslissen.

.....

9. De patient moet het verzoek om te mogen sterven schriftelijk hebben gedaan.

.....

10. In Zwitserland is het mogelijk, dat de inwoners via een referendum Een dergelijke wet afdwingen.

.....

11. Binnenkort zal in Zwitserland dus actieve euthanasie mogelijk zijn.

.....

5.4 Werk Woord

5.4.1 Stam yaitu kata dasar dari kata kerja pertama (V-1), dengan menghilangkan huruf **en** atau **n** dari kata kerja tersebut.

Werkwoord(V-1)	Stam (grondwoord)	Artinya
Brengen > breng	bawa (kemari)	
Zoeken	> zoek	cari
Doen	> doe	berbuat
Zien	> zie	lihat (dapat)
Kijken	> kijk	lihat(dgn keinginan)
Antwoorden	> antwoord	jawab

Keterangan

Untuk semua kata kerja, untuk kata ganti orang yang 1 (pertama) tunggal, *Ik* dipakai kata kerja hanya stamnya saja. (kata dasar pertama dari kata kerja tersebut).

Buat kata ganti orang/benda bentuk tunggal (Enkelvoud).

Jij; je; U; hij; zij – ze, het + stam + t
--

Untuk bentuk Jamak (Meervoud) :

Wij-we; jullie; zij – ze; stam + en
--

Dari kata dasar kata kerja tersebut.

Dalam Bahasa Belanda ada jugabentuk kata kerja yang teratur (regular) disebut **Zwakke werkwoorden**, dan yang tidak teratur (irregular) disebut **Sterke werkwoorden**.

5.4.2 Kata Kerja yang mempunyai 2 huruf mati yang sama (medeklinker), untuk mencari stam dari kata kerja tersebut, lebih dulu huruf *en* dibuang, dan kemudian 2 huruf mati yang sama dihilangkan satu; itulah stam dari kata kerja yang bersuara pendek.

Staal :

Werkwoord(V-1)	Stam (grondwoord)	artinya
Schrikken	> schrik	kaget
Bidden	> bid	sembahyang
Kussen	> kus	cium

5.4.3 Kata Kerja yang bersuara panjang, selain huruf *en* dari kata kerja tersebut dibuang lebih dulu, kemudian huruf hidup satu didepan huruf mati satu, huruf hidup tersebut, ditulis dua kali (double)

Lebih dulu, agar suara tidak berubah, untuk mencari kata dasar (stam) dari kata kerja tersebut.

Staal :

Werkwoord	Stam(grondwoord)	artinya
Halen	> haal	ambil
Nemen	> neem	ambil (dari dekat)
Baden	> baad	mandi

NB :

Satu kata kerja dari kelompok ini, karena kata dasarnya berubah menjadi suara pendek.

Staal

Werkwoord	Stam (grondwoord)	artinya
Komen (koo-men)	kom	datang
Ik	kom	
Jij-je	komt	
U	komt	
Hij	komt	
Zij-ze	komt	
Het	komt	
Wij – we	komen	
Zij – ze	komen	

5.4.4 Kata kerja yang bersuara panjang, dan berakhiran dengan huruf *n*, untuk mencari stam dari kata kerja tersebut, selain akhir huruf *n* tersebut dibuang, huruf hidup yang double tersebut dihilangkan satu. Itulah kata dasar dari kata kerja tersebut.

Staal :

Werkwoord	Stam	Arti
Gaan	> ga	pergi
Staan	> sta	berdiri

Jika untuk orang kedua(2) tunggal dan ketiga (3) tunggal kata dasar dari kata kerja tersebut, huruf a ditulis dua kali kemudian ditambahkan dengan huruf *t* , **dan orang ke-4 jamak, dari kata kerja tersebut tidak ada perubahan.**

Staal :

Werkwoord	gaan	
Ik	ga	naar kantoor
Jij-je	gaat	
U	gaat	
Hij	gaat	
Zij – ze	gaat	
Het	gaat	
Wij – we	gaan	
Jullie	gaan	
Zij – ze	gaan	

5.4.5 Kata kerja yang berakhiran dengan huruf en , dan didepannya didahului oleh huruf V atau Z, untuk mencari stam dari kata kerja tersebut, huruf en dibuang lebih dulu, huruf V berubah menjadi F, dan huruf Z berubah menjadi huruf S. Kemudian huruf hidup didepan huruf V atau Z diuraikan (ditulis) dua kali, itulah stam dari kata kerja tersebut.

Staal:

werkwoord	Stam	Arti
Graven	graaf	gali
Schrijven	schrijf	tulis
Kiezen	kies	pilih

5.4.6 Kata kerja yang kata dasarnya (stam) mempunyai huruf hidup terakhirnya T.

Staal :

werkwoord	Stam	Arti
Praten	praat	bicara
Eten	eet	makan
Vergeeten	vergeet	lupa
Moeten	moet	mesti

Untuk kata ganti orang I, II, III, kata kerja dari Stam tersebut tidak perlu ditambahkan dengan huruf T lagi, untuk jamak kata kerjanya tetap tidak ada perubahan. (Verb 1)

5.4.7 Sterkke werkwoorden (irregular)

Kata kerja yang tidak menurut aturan biasa :

1. Kunnenbisa / dapat
2. Mogen boleh
3. Willenmau, ingin
4. Zullen akan

Staal :

1. Kunnen

ik	kan
jij – je	kunt, kan
U	kunt, kan
Hij	kan
Zij – ze	kan
Het	kan
Wij – we	kunnen
Jullie	kunnen
Zij – ze	kunnen

2. Mogen

Ik	mag
Jij – je	moogt, mag
U	moogt, mag
Hij	mag
Zij – ze	mag
Het	mag
Wij – we	mogen
Jullie	mogen
Zij – ze	mogen

3. Willen

Ik	wil
Jij – je	wil, wilt
U	wil, wilt
Hij	wil
Zij – ze	wil
Het	wil
Wij – we	willen
Jullie	willen
Zij – ze	willen

4. Zullen

Ik	zal
Jij – je	zult, zal
U	zult, zal
Hij	zal
Zij – ze	zal
Het	zal
Wij – we	zullen
Jullie	zullen
Zij – ze	zullen

5.4.8 Lembaran Kerja

1. Demaatschappij bestaat uit mensendie dagelijks met elkaar in contact komen
.....
2. Deze andere regels geeft het recht
.....
3. Gij zult niet stelen
.....
4. Normen van fatsoen werken ook mee tot beveiliging van de maatschappij
.....
5. Het woord “recht” kan twee betekenissen hebben.
.....

LES 6

6.1 Mendengar / Afluisteren

Tujuan : Memahami makna dalam kalimat sederhana dan mengungkapkan makna dalam kalimat-kalimat dalam konteks kalimat yang berhubungan dengan satu frase dengan frase yang lain.

KOELIES EN HET STRAFRECHT

Tugas : Mendengarkan dan membaca

Dengarkan teks berikut ini. Anda akan mendengar teks ini dua kali. Cobalah untuk ikut membaca. Pelajari kata-kata penting beserta terjemahannya.

1. Het dienstverband van de koelie was gebaseerd op schuld.
2. De planter betaalde de schuld van de koelie en liet hem een contract tekenen.
3. Dit contract verplichtte de koelie om zijn schuld met arbeid terug te betalen.
4. Wat was de duur van zo'n contract ? De diensttijd was minimaal een jaar.
5. Volgens de adat had de planter het recht de koelie te straffen als hij zijn verplichtingen niet nakwam.
6. De eigenlijke rechtsmacht over de koelies rustte bij de Sultan.
7. Deze droeg zijn bevoegdheden aan de planters over.
8. Zij kregen op die (legale) manier vrijwel volledige zeggenschap over de koelies.
9. Het koloniale bestuur probeerde een eind te maken aan deze vergaande autonomie.
10. Vanaf 1873 was er een assistent resident in Deli, die de rechtsmacht had over de chinese koelies.

Daftar kata	- woorden
Het strafrecht	- hukum pidana
Het dienstverband	- ikatan kerja
Gebaseerd op	- didasarkan atas
Schuld	- utang
Betaalde	- membayar
Liet tekenen	-menyuruh menandatangani
Verplichtte	- mewajibkan
Met arbeid	- dengan bekerja
Terugbetalen	- membayar kembali
De duur van zo'n contract	- jangka waktu kontrak semacam itu.
Diensttijd	- lamanya ikatan kerja
Volgens de adat	- menurut adat
Het recht hebben	- mempunyai hak
Straffen	- menghukum
Zijn verplichtingen	- kewajiban
Nakwam	- memenuhi
De eigenlijke rechtsmacht over	- kekuasaan hukum sebenarnya atas
Rustte bij	- berada pada
Droegover	- mengalihkan

Zijn bevoegdheden	– kewenangannya
Kregen zeggenschap over	– memperoleh kekuasaan atas
Op die manier	– dengan cara demikian
Vrijwel volledig	– hampir sepenuhnya
Probeerde	– mencoba
Een eind te maken aan	– mengakhiri
Deze vergaande autonomie	– otonomi yang terlalu luas ini.
Vanaf	– sejak

6.2 Lembaran Kerja

Terjemahkan kalimat – kalimat dibawah ini

1.Het dienstverband van de koelie was gebaseerd op schuld.

.....

.....

2.De planter betaalde de schuld van de koelie en liet hem een contract tekenen.

.....

.....

3.Dit contract verplichtte de koelie om zijn schuld met arbeid terug te betalen.

.....

.....

4.Wat was de duur van zo'n contract ? De diensttijd was minimaal een jaar

.....

.....

5..Volgens de adat had de planter het recht de koelie te straffen als hij zijn verplichtingen niet nakwam.

.....

.....

6. De eigenlijke rechtsmacht over de koelies rustte bij de Sultan.

.....
.....

7. Deze droeg zijn bevoegdheden aan de planters over.

.....
.....

8. Zij kregen op die (legale) manier vrijwel volledige zeggenschap over de koelies.

.....
.....

9. Het koloniale bestuur probeerde een eind te maken aan deze vergaande autonomie.

.....
.....

10. Vanaf 1873 was er een assistent resident in Deli, die de rechtsmacht had over de chinese koelies.

.....
.....

6.2.1 Kata Sifat / Bijvoeglijk naamwoord

6.2.2 Kata Sifat selalu diletakan dibelakang satu kata benda atau persoonlijk voornamwoord.

Staal :

lui	> malas	goed	> baik, bagus
vlijtig	> rajin	oud	> tua lama
lang	> panjang, tinggi	jong	> muda
kort	> pendek	rijk	> kaya
duur	> mahal	arm	> miskin
lelijk	> jelek	knap	> pintar, cerdas
mooi	> cantik, bagus	dom	> bodoh
breed	> lebar	dik	> gemuk, tebal
smal	> kurang lebar, mengecil	dun	> kurus, tipis
klein	> kecil	snel	> lekas, cepat
goedkoop	> murah	vlug	> lekas, cepat

Staal :

1. De man is oud > laki-laki itu tua
2. Zij zijn jong > mereka muda

6.2.3 Kata sifat yang menerangkan keadaan, kata benda tersebut, kata sifat tersebut dapat ditambahkan dengan huruf + e, diakhir kata sifat tersebut.

Staal :

De oud + e man

1. De oude man > laki-laki tua itu.
2. De jonge vrouw > perempuan muda itu
3. De lange tafel > meja panjang itu
4. Het goede kind > anak baik itu
5. Het mooie boek > buku bagus itu.
6. Het kleine huis > rumah kecil itu.

6.2.4 Kata benda yang memakai kata sandang (lidwoord) “ de” atau “het” dapat digantikan dengan “ een” yang artinya seorang atau sebuah.

Staal :

1.	De oude man	>Een oude man > seorang laki-laki tua.
2.	De jonge vrouw	>Een jonge vrouw> seorang wanita muda
3.	De lange tafel	> een lange tafel > sebuah meja panjang
4.	Het goede kind	> een goed kind > seorang anak baik
5.	Het mooie boek	> een mooi boek > sebuah buku bagus
6.	Het kleine huis	> een klein huis > sebuah rumah kecil

6.2.5 Lembaran Kerja

Terjemahkan kalimat – kalimat dibawah ini :

1. De speciale gerechtshoven te ontbinden.
.....
2. Door militaire rechtbanken worden berecht.,
.....
3. Het afranselen van gevangenen een wrede
.....
4. Vooral die waardoor politieke gevangenen worden berecht.
.....
5. De oude , wehaast politiek- theologische...
.....

LES 7

7.1. Mendengar / Afluisteren

Tujuan : Memahami makna dalam kalimat sederhana dan mengungkapkan makna dalam kalimat-kalimat dalam konteks kalimat yang berhubungan dengan satu frase dengan frase yang lain.

HET ORGANISEREN VAN EEN MONOPOLIEPOSITIE

Tugas a : Mendengarkan dan membaca

Dengarkan teks berikut ini. Anda akan mendengar teks ini dua kali. Cobalah untuk ikut membaca. Pelajari kata-kata penting beserta terjemahannya.

1. In 1875 waren er op Sumatra twintig plantages in bedrijf.
2. De arbeid op het land werd verricht door 4476 chinezen, 459 Klingalezen en 316 Javanen.
3. Prominente chinezen die ook tabaksplantages wilden beginnen, werden geblokkeerd door het bestuur.
4. Door de eigenaren van plantages was overeengekomen dat ze uitsluitend tabak van eigen plantagen verhandelden.
5. Ze wilden geen concurrentie van Chinese of inlandse handelaren.
6. In feite werd tabak op deze manier een monopolie van de Europese plantages.
7. Arbeiders waren echter nog steeds schaars.
8. Aan de werfkantoren in Penang en Singapore moest steeds meer betaald worde.
9. Ronselaars probeerden arbeiders van de ene plantage weg te lokken naar de andere, zodat zij commissie konden vragen.
10. In 1879 werd de Deli Planters Vereeniging opgericht, en werden afspraken gemaakt over uniformering van arbeids contracten.

Woorden	- Daftar Kata
Warenin bedrijf	- aktif
Werd verricht	- dilakukan
Klingalezen	- orang keling
Wilden beginnen	- ingin memulai
Werden geblokkeerd	- dicegah
De eigenaren	- para pemilik
Was overeengekomen	- disetujui
Uitsluitend	- semata-mata
Verhandelen	- memperdagangkan
Concurrente	- persaingan
Handelaren	- pedagang
In feite	- dalam kenyataannya
Op deze manier	- dengan cara ini
Echter	- namun
Schaars	- langka
Werkkantoren	- kantor pengarah tenaga kerja
Ronselaars	- pengerah tenaga kerja

Probeerden weg te lokken	– mencoba memikat
Werd opgericht	– didirikan
Planters vereniging	- Perhimpunan Pengusaha Perkebunan
Afspraken	– perjanjian , kesepakatan

7.2 Lembaran Kerja

Terjemahkan kalima – kalimat dibawah ini.

1. In 1875 waren er op Sumatra twintig plantages in bedrijf.

.....

.....

2. De arbeid op het land werd verricht door 4476 chinezen, 459 Klingalezen en 316 Javanen.

.....

.....

3. Prominente chinezen die ook tabaksplantages wilden beginnen, werden geblokkeerd door het bestuur

.....

.....

4. Door de eigenaren van plantages was overeengekomen dat ze uitsluitend tabak van eigen plantagen verhandelden.

.....

.....

5. Ze wilden geen concurrentie van Chinese of inlandse handelaren

.....

.....

6. In feite werd tabak op deze manier een monopolie van de Europese plantages

.....

-
7. Arbeiders waren echter nog steeds schaars
-
-
- .
8. Aan de werfkantoren in Penang en Singapore moest steeds meer betaald worde.
-
-
- .
9. Ronselaars probeerden arbeiders van de ene plantage weg te lokken naar de andere, zodat zij commissie konden vragen
-
-
- .
- 10 .In 1879 werd de Deli Planters Vereeniging opgericht, en werden afspraken gemaakt over uniformering van arbeids contracten
-
-

LAMPIRAN :

ISTILAH – ISTILAH HUKUM / RECHT TERM

1.Huwelijk recht	Hukum Perkawinan
2.Rechts een heid	Kesatuan Hukum
3.Rechts bescherming	Lindungan Hukum
4.Rechtens	Menurut Hukum
5.Rechts staat	Negara Hukum
6.Rechts dwang	Paksaan Hukum
7.Rechts begrip	Pengertian Hukum
8.Rechts kennis	Pengetahuan Hukum
9.Codificatie	Pengitaban Hukum
10.1Rechtsboek	Kitab hukum
11. Staats recht	Hukum negara
12. Fiscaal recht	Hukum pajak
13. Straf recht	Hukum pidana
14.Publiek recht	Hukum publik
15.Privaat recht	Hukum sipil
16.Agrarisch recht	Hukum tanah
17.Administratief recht	Hukum tata usaha
18.Burgelijk recht	Hukum warganegara
19.Erf recht	Hukum waris
20.Rechts Kundige	Ahli hukum
21.Wet, vonnis, straf, regel, Gerecht, beoordeling, recht Instelling, oordeel.	hukum
22.Adat recht	hukum adat
23.Godsdienstig recht	hukum agama
24.International recht	hukum antar negara
25. hechtenis	hukuman kurungan/tutupan
26.dood straf	hukuman mati
27.gevangenisstraf	hukuman penjara
28.verbeurd verklaring	hukuman rampas
29.maximum straf	hukuman seberat-beratnya
30.minimum straf	hukuman seringan-ringannya.
31.voorwaar delijke straf	hukuman serta perjanjian
32. rechts verordeningen	aturan hukuman
33.wetboek van straf recht	kitab uu hukuman
34.straf wet	undang-undang hukuman
35.straf vordering	tuntutan hukuman
36.juridisch	kehukuman
37.straffen,oordelen,uitspraak,doen	menghukumkan
38.Vonnissen, beoordelen,veroordelen	

Berechten , voorwaardelijke, Veroordeling, straf	hukuman bersyarat/percobaan.
39.De wet van archimedes	hukum archimedes
40.Proces recht	hukum acara
42.Handels recht	- hukum dagang / niaga
43.Kerkelijk recht	- hukum gereja
44.Gewoonte recht	- hukum kebiasaan
45.Militair recht	- hukum militer
46.Rechts beginsel	- azashukum
47.wederrechtelijk	- berlawanan hukum
48.straf baar	- dapat di hukum
49.rechts belang	- kepentingan hukum
50.inleiding tot de recht wetenschappen	- pembuka ilmu hukum
51.rechtswetenschap	- ilmu hukum
52.rechts toestand	- keadaan hukum
52.rechts veiligheid	- keamanan hukum
53.rechts dwaling	- kesilapan tentang hukum
54.rechts zekerheid	- kepastian hukum

BOEKLIJST

1. Lager Wey, Walter, dr. 1972. *SpeakDutch. AnAudioLingualCourse*. Nethelands : Meukenkoff Educatief Amsterdam.
2. Riyanto, Sugeng, Manus, M.P.B, Nurtjahjo Andrey, Isnaini.1977. *BahasaBelandasebagaiBahasaSumber*. Jakarta Erasmus Taal Centrum.
3. Riyanto, Sugeng, Mutiara Putri, and Suratminta, Lili. 1998. *BahasaBelandasebagaiBahasaSumber*. 1998. Jakarta : Erasmus Taal Centrum.
4. Toorn de Van, N. Drs.- Danner. 1984. *BelajarBahasaBelanda* (B.3). Jakarta : PT. Internusa.
5. Terhaar, B. MR. 1950. *BeginselenEnStelselVanHetAdatRecht* vierdeongewijzig de druk. Djakarta : J.N.Wolters – Groningen.
6. Van Kan, J. MR. 1951. *InleidingTotDeRechtswetenschap*. Haarlem De Erven F. Bohn. N.V.